Dosarul nr. 21r-470/2024 *(1-21186825-02-21r-05032024)*
Judecător: Nicolae Corcea

D E C I Z I E
În numele Legii

24 martie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru
Având în componența sa:
Președintele completului, judecător: Oxana Robu
Judecători: Olga Cojocaru și Vladislav Schibin

A judecat în ordine de recurs, *în lipsa părţilor*, recursul declarat de condamnatul Madan Gheorghe, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024, prin care s-a admis plângerea condamnatului **Madan *****,** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, și –

Termenii de examinare a cauzei:
Prima instanță: 20.09.2023 – 31.01.2024;
Instanța de recurs: 05.03.2024 – 24.03.2025.
Procedura de înștiințare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru -

C O N S T A T Ă:

1. Condamnatul Madan *****, a înaintat judecătorului de instrucţie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, cu reducerea pedepsei potrivit prevederilor art. 473^3 din Codul de Procedură Penală.

În motivarea plângerii, condamnatul Madan ***** a indicat că, în perioada de timp în care s-a aflat şi se află în calitate de deţinut în Penitenciarul nr.13 - Chişinău şi Penitenciarul nr.4 - Cricova, a fost deţinut în condiţii inumane de

detenţie.

2. *Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024,* a fost admisă plângerea condamnatului Madan ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. S-a constatat faptul că, condamnatul Madan *****, *născut la* *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău în perioada de timp din 11.06.2021-07.07.2021, 08.07.2021-20.07.2021, 22.07.2021-10.02.2022 şi Penitenciarul nr. 4- Cricova în perioada de timp din 10.02.2022-12.10.2023 şi 09.11.2023-15.01.2024 (data întocmirii raportului din 15.01.2024), numărul total de zile total fiind de 917 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. S-a redus pedeapsa definitivă stabilită condamnatului Madan *****, *născut la* *****, cu 92 (nouăzeci şi două) zile, pentru perioada de 917 zile, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenţie.

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024 a declarat recurs condamnatul Madan Gheorghe prin care a solicitat admiterea recursului, recalcularea zilelor cu aplicarea art. 385 Cod de procedură penală în calitate de prevenit din 11.06.2021 până la 22.07.2021, cât și să-i fie redusă pedeapsa pentru termenul de detenție în condiții inumane pe perioada de 917 zile să-i fie reduse 2 zile pentru 10 zile de detenție.*

În motivarea recursului condamnatul a adus următoarele argumente:

- instanța de fond la emiterea încheierii din 31 ianuarie 2024 a omis a se expune asupra termenului în care a fost deținut în calitate de prevenit și nu i-au fost aplicate prevederile art. 385 Cod de procedură penală.

4. Procedura de înștiințare legală a fost executată.

Potrivit prevederilor art. 447 alin (1) și (2) Cod de Procedură Penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Administrația instituției penitenciare nr. 4 Cricova, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe.

Totodată, Colegiul reține că părțile nu s-au folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art. 391 Cod de

Procedură Penală RM privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art. 447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de *a admite recursul declarat de condamnatului Madan Gheorghe, de a casa parțial încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024, de a rejudeca cauza cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță,* reieșind din următoarele considerente.

5.1. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod de Procedură Penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de Procedură Penală, judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

În conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 2), lit. b), Codul de procedură penală, *judecând recursul, instanţa admite recursul, casând hotărârea*, *parţial sau integral*, *şi rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia inculpatului. Alin. (2) prevede că, adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art. 417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător, iar potrivit alin. (3) trimiterea la rejudecare a cauzei poate fi dispusă o singură dată. În cazul în care după rejudecarea cauzei eroarea judiciară nu a fost corectată de instanţa de fond, instanţa de recurs înlătură omisiunile la judecarea recursului.*

Subsecvent normei citate, instanţa de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) lit. a) Cod procedură penală, *judecând recursul, admite recursul, casând hotărârea parţial şi rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dacă prin aceasta nu se agravează situaţia condmnatului.*

Conform art. 469 alin. (1), pct. 17^1) Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume *constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.*

Potrivit art. 470 alin. (1) Cod procedură penală, instanţa care soluţionează chestiunile *privind executarea hotărârilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1)-4), 6)-16), 17^1) și 18) se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.*

Potrivit art. 471 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, *chestiunile*

specificate la art. 469 alin. (1) pct. 5), 11) şi 14) se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte din art. 469 alin.(1) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Temei pentru examinarea chestiunilor prevăzute la art. 469 alin.(1) pct. 1), 2), 4) - 7), 11), 12), 14) - 16) şi 18) poate servi şi cererea condamnatului.

Din materialele cauzei penale, Colegiul penal constată că Madan Gheorghe a fost condamnat în baza sentinţei Judecătoriei Căuşeni, sediul Central din 23.07.2021, fiind recunoscut vinovat în comiterea infracţiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), c), d), f) Cod penal stabilindu-i pedeapsa de 4 ani 8 luni privaţiune de libertate cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În temeiul art. 90/1 Codul penal, pedeapsa stabilită lui Madan Gheorghe a fost suspendată parţial, primii 2 ani din pedeapsă urmând a fi executați în penitenciar de tip semiînchis, iar restul pedepsei de 1 (unu) an şi 8 (opt) luni s-a suspendat condiţionat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

Prin decizia Curţii de apel Chişinău din 23.11.2021 s-a casat sentinţa Judecătoriei Căuşeni, sediul Central din 23.07.2021 în partea care se referă la individualizarea executării pedepsei stabilite lui Madan Gheorghe şi pronunţă în această parte o nouă hotărâre prin care s-a exclus art.90/1 Codul penal în privinţa ultimului.

Madan Gheorghe a fost condamnat prin sentinţa Judecătoriei Chişinău sediul Buiucani din 24.06.2022 în baza art. 186 alin. (2) CP (6 episoade); conform art. 84 alin. 1 CP; conform art. 84 alin. 4 CP (decizia Curţii de apel Chişinău din 23.11.2021) i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Hotărâre menţinută prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 22.03.2023.

Potrivit Raportului nr. 2-148 din 15.01.2024, Madan ***** s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău în perioada de timp din 11.06.2021 - 07.07.202021, 08.07.2021 - 20.07.2021, 22.07.2021 - 10.02.2022 o perioadă de 241 de zile şi Penitenciarul nr. 4-Cricova în perioada de timp din 10.02.2022-12.10.2023 şi 09.11.2023 - 15.01.20224 (data întocmirii raportului din 15.01.2024), o perioadă de 676 de zile, iar în total 917 zile (f.d. 78-81).

Colegiul Penal constată că în plângerea înaintată condamnatul Madan Gheorghe solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în temeiul art. art. 385 alin. (5), 473^2 - 473^4 CPP, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 13 - Chişinău şi Penitenciarul nr. 4 - Cricova.

Reieșind din prevederile art. 3 al. (2) Cod de procedură penală, legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispoziţiile ei, în perioada de tranziţie la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acţiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Totodată, conform art.10 alin. (l) din Codul penal, legea penală care înlătură caracterul infracţional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situaţia persoanei ce a comis infracţiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârşit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Deci, în speţa dată instanța de fond neechitabil a aplicat Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) în vigoare din 22.08.2023, prin care au fost operate modificări la art. 437-449 Cod de procedură penală, fără a lua în considerație faptul că prin Legea nr. 272 din 29.11.2018 pentru modificarea unor acte legislative, în vigoare din 01.01.2019, Codul de Procedură Penală al RM a fost completat cu articolele 473^2 -473^4, prin care s-a instituit mecanismul de soluționare a plângerilor împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului. La caz, condamnatul Madan Gheorghe s-a adresat cu cerere împotriva administrației instituției penitenciare la data de 17.12.2021 și ulterior la 16.10.2023, în termenul de 6 luni stabilit de prevederile art. 473^2 alin. (5) Cod procedură penală.

Potrivit prevederilor art. 7 Cod de procedură penală, procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod.

Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunţate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanţa de fond, ceea ce a dus la nerespectarea întru totul a dreptului condamnatului la un proces echitabil, în sensul că ultimul nu a beneficiat în deplină măsură de o anchetă efectivă.

5.2. În contextul normelor citate supra, Colegiul Penal atestă că concluzia instanţei de fond referitor la reducerea pedepsei pentru perioada în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și în Penitenciarul nr.4 Cricova fiindu-i redusă o zi pentru 10 zile de detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO, fără a delimita perioada în care acesta s-a deținut în calitate de prevenit și în calitate de condamnat, cât și fără a aplica formula de calcul prevăzută de norma art. 385 al. (5) și respectiv art. 473^2 alin. (4) Cod de procedură penală, în vigoare la momentul

înaintării plângerii, este greșită, astfel, prin prezenta decizie Colegiu va interveni în soluția instanței de fond și va dispune reducerea pedepsei condamnatului Madan Gheorghe potrivit formulelor de calcul prevăzute de art. 385 al. (5) Cod de procedură penală, în vigoare la 17.12.2021 și formula de calcul prevăzută la art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în vigoare la 16.10.2023, întrucât sunt în favoarea condamnatului.

În conformitate cu art. 473^4 alin. (1) Cod procedură penală, la evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părţi, cât şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu.

5.3. În continuare, în plângerea înaintată de condamnatul Madan Gheorghe se solicită, constatarea aflării lui, în detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale pentru perioada în care a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 Chişinău și 4 Cricova în calitate de prevenit şi condamnat, astfel examinând raportul prezentat de reprezentantul instituţiei penitenciare nr. 4 Cricova, Colegiul penal reţine că faptele invocate de Madan Gheorghe, sau confirmat în totalitate, acestea purtând în opinia instanţei de recurs un caracter evident probat.

Astfel, administraţia instituţiei penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat deţinutului Madan Gheorghe condiţii decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or, argumentele enunţate în raportul menţionat supra, despre asigurarea minimului necesar, poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaţionale ce ar exclude un tratament inuman şi/sau degradant al deţinutului.

CtEDO a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei *(cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).*

La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare -

consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 *(cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80);* celulele nedotate *(cauza Becciev* v. *Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 46),* cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei *(cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53),* puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei *(cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43- 44);* lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare *(cauza Holomiov v. Republica Moldova, hotărârea din 07.11.2006).*

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare *(cauza Kudla c. Poloniei, 26.10.2000, § 94).* Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei *(Ostrovar c. Moldovei, 13.09.2005, § 80).*

Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească *(Kudla* v. *Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI).* Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 *(Raninen* v. *Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers* v. *Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).*

6. Subsecvent celor relatate, instanţa de recurs reţine că condamnatul Madan Gheorghe, în plângerea înaintată, a solicitat aplicarea în privinţa sa a prevederilor art. art. 385 alin. (5), 473^2 - 473^4 CP, cu reducerea termenului general din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în partea ce ţine de condiţiile de detenţie din Penitenciarele nr. 13 Chişinău și 4 Cricova. S-a invocat că, celulele erau supraaglomerate, în celule nu pătrundea lumina și era frig, pereții erau umezi, apă potabilă murdară, asistența medicală necorespunzătoare, alimentația necalitativă.

Contrar argumentelor aduse de către condamnat în plângerea sa, administraţia instituţiei penitenciare nr. 4 Cricova, potrivit raportului nr. 2/148 din

15.01.2024 consideră că, autorul plângerii s-a aflat în condiţii de detenţie acceptabile, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției.

Așadar, în partea ce ţine de condiţiile de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale din Penitenciarul nr. 13 Chișinău, privind supraaglomerarea, Colegiul penal reţine că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, la punctul 464, se stipulează că, *fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii.*

6.1. La caz, Colegiul reține că potrivit informației nr. 7/M-3761/21 din 02.12.2021 prezentată de administrația instituției penitenciare nr. 13 Chișinău, se reține că condamnatul Madan Gheorghe s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în următoarele perioade și în următoarele celule: 11.06.2021-25.06.2021, în celula 165, 10 paturi, 22,6 m^2; 25.06.2021-01.07.2021, în celula 23, 12 paturi, 24,8 nr; 01.07.2021-07.07.2021, în celula 163, l0 paturi, 23,3 m^2; 08.07.2021-19.07.2021, în celula 12, 4 paturi, 8,4 m^2; -19.07.2021-20.07.2021, în celula 163, l0 paturi, 23,3 m^2; 22.07.2021-23.07.2021, în celula 17, 16 paturi, 31, 6 m^2; 23.07.2021 -10.11.2021, în celula 23, 12 paturi, 24,8 m^2; 10.11.2021-prezent, în celula 154, 4 paturi, 12,8 m^2 (f.d. 3), nefiindu-i acordat spațiul de cazare în mărime de 4 m.p..

În rapoartele anterioare, Promo-LEX a atenţionat asupra condiţiilor de detenţie proaste din Penitenciarul nr. 13 Chișinău, şi alte penitenciare din Republica Moldova. La fel, Asociaţia a publicat date statistice care arată că rata de încarcerare la 100 000 de locuitori este una foarte mare (220 de deţinuţi la 100 000 de locuitori, în comparaţie cu media europeană de 140 de deţinuţi la 100 000 de locuitori). La moment, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău sunt deţinute 1100 de persoane, deşi capacitatea penitenciarului este de 500 de persoane.

În aceeaşi ordine de idei urmează a fi reiterată şi practica CEDO, în cauzele privind condiţiile inumane şi degradante de detenţie în Penitenciarele din RM astfel că în cauza Baştovoi vs. Moldova, Curtea a subliniat natura recurentă a problemelor legate de condiţiile proaste de detenţie în Penitenciarul nr. 13 din Chişinău. CEDO a observat că ea a indicat anterior autorităţilor că acestea urmează să adopte măsuri adecvate pentru a pune capăt a ceea ce pare a fi o problemă sistemică (Cristioglo c. Moldovei, 26 aprilie 2016). Rapoartele întocmite de Ombudsman şi CPT în perioada când reclamantul a fost deţinut în penitenciar indică că în această instituţie condiţiile proaste de detenţie predomină. Curtea a observat că Guvernul nu a prezentat nici o dovadă în susţinerea afirmaţiei sale că au avut loc îmbunătăţiri considerabile în ultimii ani. Curtea a constatat că pe durata detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, reclamantul a fost supus condiţiilor

de detenţie de o severitate care depăşeşte nivelul inerent de suferinţă în detenţie şi că a avut loc violarea Articolului 3 din Convenţie. Curtea a atenţionat că ea a examinat în mod repetat dacă există un recurs eficient în Moldova în ceea ce priveşte alegaţiile privind condiţiile proaste de detenţie şi a constatat cu fiecare ocazie că remediile la care s-a referit Guvernul erau ineficiente pentru persoanele, care continuă să fie deţinute în condiţii incompatibile cu Articolul 3 din Convenţie. Curtea nu a găsit motiv să se depărteze de la aceste constatări în cazul din speţă. Corespunzător ea a constatat că a avut loc violarea Articolului 13 în conjuncţie cu Articolul 3.

Totodată, Colegiul penal denotă că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servicii medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficientă.

6.2. Prin urmare reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duş, condiţii de igienă şi sanitare faţă de condamnat nu au fost respectate pe perioada de detenţie, or, în cererea sa, condamnatul Madan Gheorghe a invocat că s-a aflat pe parcursul unei perioade de timp, în Penitenciarele nr. 13 Chişinău și nr. 4 Cricova, în condiţii inumane şi degradante.

Instanţa de recurs atestă că, reprezentantul penitenciarului nu a probat faptul că condamnatul s-a deţinut în celule în care, i-a asigurat condiţii decente de trai în perioada aflării lui în Penitenciarele nr. 13 Chişinău şi 4 Cricova, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a art. 3 CEDO, or, argumentele enunţate în raportul instituţiei penitenciarului despre asigurarea minimului necesar, sunt combătute de argumentele prezentate instanţei de petiţionar, cât şi prin rapoartele internaţionale menţionate supra.

6.3. Colegiul penal menţionează că condamnatul a invocat aflarea sa în penitenciar în celule cu condiţii nesatisfăcătoare, care pot fi considerate ca fiind degradante. Or, s-a stabilit că în cadrul examinării cauzei, reprezentantul penitenciarului nu a contrazis prin probe argumentele părţii petiţionare privind celulele insalubre în care s-a deţinut în Penitenciarele nr. 13 Chişinău și 4 Cricova.

La caz, Colegiul penal reţine că, reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, celule insalubre şi nereparate, faţă de condamnat nu au fost respectate prevederile art. 3 din convenţia Europeană a Drepturilor Omului pe perioada de detenţie.

Contrar recomandărilor precitate, studiind rapoartele prezentate de către administraţia instituţiei penitenciare nr. 4 Cricova, Colegiul Penal a stabilit că s-a

prezentat o informaţie generală fără a fi indicată suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Madan Gheorghe, din care reiese, că în general suprafaţa standard de 4 m^2 per deţinut, nu a fost probată inclusiv şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or, sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.473^3 alin. (2) din CPP).

7. Subsecvent, instanţa de recurs reţine că, alegaţiile reprezentatului Penitenciarului, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu, or luând în consideraţie dificultăţile cu care s-a confruntat Madan Gheorghe pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarele nr. 13 Chișinău și 4 Cricova, au depăşit nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Colegiul penal nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătăţiri ale condiţiilor de detenţie în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituţii, însă în lipsa unor probe ale administraţiei instituţiei penitenciare în care s-a aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumţia de încălcare a condiţiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegaţiile din cererea pendinte sunt justificate.

Mai mult, examinând raportul prezentat de reprezentantul instituţiei Penitenciare nr. 4 Cricova nr. 2/148 din 15.01.2024, Colegiul penal reţine că în raportul menţionat a fost prezentată o informaţie generală, astfel faptele invocate de Madan Gheorghe poartă în opinia instanţei de recurs un caracter evident probat.

Totodată, este de menţionat că, administraţia instituţiei penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat deţinutului Madan Gheorghe condiţii decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or, argumentele enunţate în raportul prezentat, despre asigurarea minimului necesar, poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaţionale ce ar exclude un tratament inuman şi/sau degradant al deţinutului.

Or, potrivit alegaţiilor condamnatului referitor la condiţiile nesatisfăcătoare, Colegiul penal menţionează că, probele anexate în raport nu combat argumentele condamnatului, iar ca urmare se consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada 11.06.2021 - 23.07.2021 = ***42 de zile***, în calitate de ***prevenit***, 23.07.2021-

10.02.2022 = ***404 zile*** și în Penitenciarul nr. 4 Cricova din 10.02.2022-12.10.2023 = 609 zile, 09.11.2023 – 15.01.2024 – 67 de zile, iar în total - ***676 zile***, în calitate de condamnat, având calitate de condamnat, ceea ce se atestă o detenţie continuă în condiţii care au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie.

La caz, Madan Gheorghe a fost deţinut în Penitenciarele nr. 13 Chişinău și 4 Cricova în condiţii contrare art. 3 CEDO, respectiv, este relevantă jurisprudenţa CEDO, expusă în cauza *Ulemekv. Croaţia,* unde Curtea a precizat, că în contextul condiţiilor de detenţie, perioada detenţiei reclamantului trebuia considerată ca o „situaţie continuă", or, deşi a fost închis în diferite regimuri şi/sau unităţi de detenţie, ea a fost executată în condiţii substanţial similare, în unităţi de detenţie de acelaşi tip. Având în vedere prevederile precitate în raport cu precizările CEDO în acest aspect şi în raport cu condiţiile speţei, Colegiul constată că, Madan Gheorghe s-a aflat, pe perioada din 11.06.2021 până la 15.01.2024, în condiţiile inumane şi degradante, iar ca urmare urmează a beneficia de remediul compensator potrivit prevederilor art. 385 alin. (5), 473^4 CPP.

7.1. În cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, potrivit prevederilor art. 385 alin. (5) CPP, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenței CEDO, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: *două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.*

Potrivit art. 88 alin. (3) Cod Penal, timpul aflării persoanei sub arest preventiv până la judecarea cauzei se include în termenul închisorii, calculându-se *o zi pentru o zi.*

În condiţiile art. 473^4 alin. (4), Cod de procedură penală RM, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

Pornind de la firul logic al prevederilor indicate, Colegiul remarcă că condamnatul Madan Gheorghe până în prezent se deține în Penitenciarul nr. 4 Cricova, prin urmare acesta va beneficia de reducerea pedepsei potrivit formulei de calcul *două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv,* iar prin prisma prevederilor art. 88 alin. (3) Cod Penal, pentru perioada de la 11.06.2021 până la

23.07.2021, în total 42 de zile, acesta va beneficia de reducerea pedepsei cu 42 de zile, pentru perioada deținerii condamnatului în calitate de prevenit.

Totodată, reieșind din faptul că Madan Gheorghe s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, care a fost recunoscut că este un penitenciar cu cele mai rele condiții de detenție, o perioadă de 202 de zile în condiții precare și inumane, cu statut de condamnat, pentru această perioadă Colegiul îi va aplica formula de calcul de 2 (două) zile de reduceri pentru 10 zile de detenție și pentru care va beneficia de reducerea termenului de pedeapsă cu 40 de zile și în total pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, condamnatul Madan Gheorghe va beneficia de reducerea pedepsei cu 82 de zile.

Urmare a ansamblului aspectelor de fapt învederate, raportate la normele de drept sus indicate, pentru perioada în care acesta s-a deținut în calitate de condamnat în Penitenciarul nr. 4 Cricova, pe o perioadă totală de 676 de zile, rotunjită până la 680 de zile, Colegiul îi va aplica formula de calcul de 1 (una) zi de reduceri pentru 10 zile de detenţie și va beneficia de reducerea termenului de pedeapsă cu 68 de zile. În total, pentru perioada în care Madan Gheorghe s-a aflat în detenție în Penitenciarele nr. 13 Chișinău și nr. 4 Cricova, acesta va beneficia de reducerea termenului de pedeapsă cu 150 de zile.

7.2. Colegiul consideră remediul aplicat în speţa dată, precum unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensator proporţional circumstanţelor constatate, or, în speţă s-au adeverit alegaţiile petentului privind condiţiile inumane de detenţie, iar dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţia pentru drepturile omului şi a libertăţilor fundamentale, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

8. Pentru motivele expuse mai sus, în conformitate cu art. 449 alin. (1), pct. 1), lit. a) și pct. 2), lit. b) Cod de Procedură Penală, Colegiul Penal va admite recursul condamnatului Madan Gheorghe împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024, va rejudeca cauza şi va pronunţa o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanţă.

9. În conformitate cu art. art. 437 alin. (1) pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 2), lit. b), 472 Cod de Procedură Penală al RM, Colegiul Penal al Curţii de Apel Centru –

D E C I D E:

Recursul declarat de condamnatul Madan Gheorghe împotriva încheierii

Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024, se admite, se casează încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2024, rejudecă cauza şi pronunţă o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanţă prin care:

Se admite plângerea condamnatului Madan Gheorghe împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind întemeiată.

Se constată faptul că Madan Gheorghe a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău o perioadă de 42 (patruzeci și două) de zile, în calitate de prevenit și 202 (două sute două) zile în calitate de condamnat, cât și în Penitenciarul nr. 4 Cricova în calitate de condamnat, pe o perioadă totală de 676 (șase sute șaptezeci și șase) de zile.

Se reduce pedeapsa cu 42 (patruzeci și două) de zile, pentru perioada în care condamnatul Madan Gheorghe s-a aflat în detenție provizorie în Penitenciarul nr. 13 Chișinău.

Se reduce pedeapsa cu 40 (patru zeci), pentru perioada în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău și cu 68 (șaizeci și opt) de zile, pentru perioada în care s-a deținut în Penitenciarul nr. 4 Cricova, în calitate de condamnat, iar în total condamnatului Madan Gheorghe i se reduce pedeapsa cu 150 (o sută cincizeci) de zile.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului, judecător: Oxana Robu

Judecător: Olga Cojocaru

Judecător: Vladislav Schibin